

РІЧНИЙ ЗВІТ

Правозахисної асоціації FREERIGHTS

**2023
-
2024**

Зміст

Про організацію.....3

Основні напрямки діяльності:

- Боротьба з катуваннями.....4
- Захист персональних даних.....7
- Співпраця з Уповноваженим ВРУ з прав людини.....10
- Захист прав молоді через візуальні продукти.....11

Міжнародна діяльність.....13

Співпраця з іншими партнерськими громадськими організаціями та коаліціями.....14

Фінансові показники.....15

Про організацію

Правозахисна асоціація FREERIGHTS – це неурядова правозахисна організація, яка вже понад 14 років стоїть на варті фундаментальних цінностей – свобод та прав. Назва організації, що поєднує в собі складові англійських слів “freedoms” (свободи) та “rights” (права), чітко відображає її місію. “ФРІРАЙТС” створена шляхом ребрендингу Асоціації українських моніторів дотримання прав людини в діяльності правоохоронних органів (Асоціації УМДПЛ).

Основний фокус роботи FREERIGHTS направлений на діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування в сфері дотримання ними фундаментальних прав та свобод людини. Організація спеціалізується на моніторингу, дослідницькій та експертній роботі, створенні просвітницьких продуктів, підтримці різноманітних молодіжних, правозахисних та громадських ініціатив у сфері прав людини.

З моменту початку війни окрема увага організації зосереджена також на участі в зборі, упорядкуванні та дослідженні воєнних злочинів, вчинених російськими окупантами проти України.

FREERIGHTS пишається власним пулом експертів, які є авторами посібників, аналітично-методичних матеріалів та науково-практичних видань, розробниками низки тренінгів і майстер-класів.

Правозахисна асоціація FREERIGHTS є неполітичною та неприбутковою громадською організацією. Вона фінансується з бюджетів поточних проектів, але далеко не всі із запланованих проектів можуть бути профінансованими, тому велика частина роботи виконується на волонтерських засадах.

Основні напрямки діяльності

Боротьба з катуваннями

Правозахисна асоціація FREERIGHTS має досвід у сфері протидії катуванням (експерти організації брали участь у створенні Національного превентивного механізму, виступили співзасновниками ініціативи «ZERO Torture», є національними партнерами Всесвітньої організації протидії катуванням (ОМСТ)).

Також організація є членом робочої групи з протидії катуванням міжнародної коаліції громадських організації країн ОБСЄ «Платформа громадської солідарності» (civicsolidarity.org), в рамках якої є національним партнером по оцінюванню України у сфері протидії тортурам та жорстокому поводженню (Індекс катувань країн ОБСЄ).

У звітному 2024 році FREERIGHTS зосередила свою увагу на документуванні фактів катувань та жорстокого поводження, які вчинялись російськими загарбниками.

У межах проєкту “Документування воєнних злочинів, скоєних Російською Федерацією”, було презентовано “Чорний реєстр страт, катувань та випадків жорстокого поводження з цивільним населенням на тимчасово окупованих з 24.02.2022 року територіях”. Це своєрідний архів з інформацією про факти страт, катувань та застосування насильства до мирних людей під час російської окупації.

До нього увійшло 432 встановлених випадки катувань, які команда FREERIGHTS збирала з відкритих джерел протягом півтора року з початку повномасштабного вторгнення.

Така база даних не тільки більш наочно демонструє масштаби трагедії українського народу, але й дає можливість дослідити злочини загарбників (класифікувати, визначити найбільш поширені їх різновиди, мотиви вчинення тощо).

Примірники “Чорного реєстру” розіслано в правоохоронні органи, державні органи влади та громадські організації, щоб зафіксовані випадки стали частиною кримінальних проваджень для подальшого покарання винних у скоєнні злочинів проти цивільного населення, а також – для оновлення практик загальносвітової політики щодо реагування на будь-яку військову агресію.

Крім того, це книжкове видання передано в загальнодержавні, обласні, регіональні та міські бібліотеки, щоб зберегти пам'ять про цю жахливу сторінку в історії нашої країни для майбутніх поколінь.

Також у 2024 році було представлено збірник кейсів з аудіоперехоплень телефонних розмов окупантів. Експерти організації проаналізували та систематизували наявні у відкритих джерелах фронтові аудіоперехоплення, виокремивши з них 199 кейсів, які свідчать про вбивства цивільних осіб, позасудові страти та катування полонених, зґвалтування, мародерство та використання заборонених методів і засобів ведення війни російськими військовослужбовцями.

Це важливо не лише для контрпропаганди, а і як докази у кримінальних провадженнях, щоб знати плани й наміри противника, і для того, щоб розслідувати злочини проти мирного населення, порушення правил ведення війни та злочини геноциду проти українського народу.

Крім того, зібрані аудіоперехоплення допоможуть процесу збереження історичної пам'яті українського народу. Наступні покоління українців мають знати всю правду про цю страшну війну і винести з неї відповідні висновки, які унеможливлять повторення подібних подій.

Захист персональних даних

У 2024 році організація реалізувала проєкт, що полягав у допомозі гуманітарним та локальним місцевим неурядовим організаціям у налагодженні системи захисту персональних даних, які вони обробляють про постраждалих осіб, персонал, волонтерів, партнерів та інших.

Було проведено дослідження щодо потреб та проблем у сфері захисту персональних даних у гуманітарному секторі шляхом огляду відповідного законодавства та інтерв'ю з представниками гуманітарного сектору (офіс та польовий персонал неурядових організацій).

На основі отриманих даних організовано серію просвітницьких заходів для представників гуманітарних організацій, які відповідають за обробку персональних даних.

Лекції охоплювали такі теми:

1. Міжнародні стандарти захисту персональних даних під час гуманітарних акцій
2. Отримання згоди на збір даних під час надання гуманітарної допомоги
3. Як правильно писати політики роботи з персональними даними?
4. Виклики соцмереж для роботи гуманітарних організацій
5. Особливості обробки персональних даних дітей
6. Анонімізація та псевдонімізація персональних даних.

Ми отримали 169 заявок на участь у просвітницьких заходах від 72 громадських організацій. Онлайн-семінари у відкритому доступі можуть переглянути всі охочі на YouTube-каналі організації:

<https://www.youtube.com/@freerights.association/playlists>

Також було проведено роботу по допомозі в розробці політик і процедур профільним громадським і благодійним організаціям, які займаються гуманітарною діяльністю:

1. Розроблено методологію аналізу діяльності благодійних організацій в сфері ЗПД.
2. Надано 15 консультацій в рамках менторського супроводу відібраних організацій з питань впровадження політик і процедур по ЗПД.
3. Розроблено типові форми та шаблони документів, які регулюють сферу ЗПД в роботі громадських та благодійних організацій (форма згоди на обробку персональних даних, згода на поширення інформації про особу, заява-заперечення, форма реєстру, дорожня карта ЗПД).

Крім того, експерти проєкту розробили рекомендації щодо захисту персональних даних, які базуються на аналізі міжнародних і національних стандартів, політик і практик гуманітарних організацій:

- для національних урядів;
- для донорських організацій;
- для гуманітарних організацій;
- для отримувачів гуманітарної допомоги;
- для правозахисних організацій;
- для медіа.

У межах реалізації іншого проєкту було проведено спеціалізоване навчання для регіональних активістів та регіональних координаторів по зв'язках з громадськістю Уповноваженого Верховної Ради з прав людини на тему захисту персональних даних в умовах війни. В подальшому вони провели 41 інформаційно-просвітницький захід по тематиці захисту персональних даних в діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування у 13 областях України (Дніпропетровська, Хмельницька, Черкаська, Житомирська, Івано-Франківська, Сумська, Рівненська, Чернігівська, Вінницька, Полтавська, Кіровоградська, Одеська, Херсонська). У заходах взяло участь 1157 осіб (511 чоловіків та 646 жінок).

У 2024 році Правозахисна асоціація FREERIGHTS розпочала проєкт, який передбачає продовження інформаційно-просвітницьких та адвокаційних заходів для представників органів державної влади та місцевого самоврядування в регіонах України на тему захисту персональних даних. Крім того, передбачено проведення моніторингу регіональних підрозділів державних органів та місцевого самоврядування, відповідальних за сферу захисту персональних даних в своїх установах.

Співпраця з Уповноваженим ВРУ з прав людини

У межах підписаного Меморандуму про співпрацю між Асоціацією та Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини за підтримки Програми розвитку ООН в Україні, продовжено сприяння розвитку мережі регіональних координаторів Уповноваженого по зв'язкам з громадськістю.

У межах цієї діяльності регіональні координатори виконують наступні завдання:

- організація та проведення моніторингових візитів в межах мандату Національного превентивного механізму. За результатами кожного візиту формується звіт та за підписом Представника Уповноваженого з питань прав людини в місцях несвободи направляється в профільні міністерства та відомства, яким підпорядковані відповідні перевірені установи;
- виконання доручень Уповноваженого, в тому числі щодо перевірки виявлених порушень, моніторингу судових засідань по резонансним справам;
- проведення просвітницької роботи, зокрема висвітлення діяльності Уповноваженого із залученням ЗМІ та громадськості, створено бази громадських організацій та журналістів;
- участь в тематичних моніторингах дотримання прав людини у відповідних областях;
- інші активності, які направлені на захист прав та основоположних свобод та відновлення порушених прав людини.

Захист прав молоді через візуальні продукти

Маючи великий досвід у створенні просвітницьких матеріалів для різних груп населення, зокрема документальних і мультиплікаційних фільмів, Правозахисна асоціація FREERIGHTS створила анімаційний серіал «Школа виживання для підлітків» та короткометражний документальний фільм «Життя на паузі», об'єднаних спільною тематикою – убезпечення неповнолітніх від загроз, пов'язаних з війною та насильством.

У кожній із трьох серій анімаційного серіалу «Школа виживання для підлітків» моделюється конкретна кризисна чи конфліктна ситуація, після чого підліткам у доступній та цікавій для них формі надаються практичні поради з оптимальними алгоритмами поведінки у цій ситуації.

У короткометражному документальному фільмі «Життя на паузі» показане життя вихованців колонії для неповнолітніх та інтерв'ю з підлітками, які були засуджені за правопорушення, про які розповідається в анімаційному серіалі.

Залучивши мережу Регіональних координаторів Уповноваженого ВРУ з прав людини, членів організації та громадських активістів, проведено 83 просвітницьких заходи із демонстрацією анімаційного серіалу в 16 областях України (Одеська, Дніпропетровська, Хмельницька, Черкаська, Житомирська, Івано-Франківська, Сумська, Волинська, Рівненська, Львівська, Чернігівська, Вінницька, Полтавська, Кіровоградська, Херсонська, Київська). Навчання пройшло 2648 школярів та студентів.

Дані відеопродукти знаходяться у вільному доступі на ютуб-каналі організації, тому кількість переглядів продовжує зростати.

Мультиплікаційний серіал "Школа виживання для підлітків":

Серія 1 «Ти не жертва»: https://www.youtube.com/watch?v=IEmAV_zhn3c

Серія 2 «Бити чи не бити»: <https://www.youtube.com/watch?v=rBR5uXI517g>

Серія 3 «Необхідна оборона»: <https://www.youtube.com/watch?v=gjjHfZLfRsE>

Документальний фільм "Школа виживання для підлітків. Відштовхуючись від дна": https://youtu.be/T-O5_C72ztc?feature=shared

Міжнародна діяльність

В звітному періоді організація брала участь в підтримці різних майданчиків по просуванню та адвокатуванню питань по захисту прав людини.

У межах Міжнародної платформи громадянської солідарності ОБСЄ (civicsolidarity.org) Асоціація входить до складу двох робочих груп: з питань протидії переслідуванню активістів громадянського суспільства (і наразі є її координатором) та протидії катуванням.

У межах робочої групи по протидії катуванням Асоціація бере участь у складанні міжнародного індексу протидії катуванням і розрізі розрахунку даного індексу по Україні.

Асоціація є національним партнером Всесвітньої організації протидії катуванням (ОМСТ). Також входить до Мережі домів прав людини та є співзасновником українського представництва даної мережі – Освітнього Дому прав людини в Чернігові.

Співпраця з іншими партнерськими громадськими організаціями та коаліціями

Правозахисна асоціація FREERIGHTS входить до складу ряду всеукраїнських асоціацій та коаліцій:

- Коаліція по документуванню воєнних злочинів «Україна. 5 ранку»,
- Ініціатива з протидії катуванням «Zero Torture»,
- Освітній дім прав людини,
- Коаліція на захист громадянського суспільства в Україні,
- Платформа за правові реформи для ОГС.

Фінансові показники за 2023 - 2024 р.р.

Джерела фінансування:

ГРОМАДСЬКА СПІЛКА «УКРАЇНСЬКА ГЕЛЬСІНСЬКА СПІЛКА З ПРАВ ЛЮДИНИ»

Проект «Збір та систематизація окремих складових
воєнних злочинів проти
цивільного населення»

Термін 01.12.2023 - 31.05.2024

Допомога – 2 021 350 грн

Міжнародний фонд Відродження

Проект № G55467 «Захист персональних даних в умовах
війни»

Термін 01.07.2024 - 30.06.2025

Допомога – 1 701 000 грн.

ПРООН

Проект “Залучення ГО/ ОГС як відповідальної сторони для
управління регіональною мережею Офісу омбудсмена”

Термін 20.04.2024 - 30.06.2025

Допомога – 3 543 750 грн

Front Line Defenders

Термін 03.03.2023 - 01.05.2023

Допомога – 98 200 грн

NED (National Endowment for Democracy)

Проект № 2022-1211 "Документування військових злочинів здійснених РФ"

Термін 01.10.2022 - 30.09.2023

Допомога – 1 100 843 грн

ПРООН

Проект "Залучення ГО/ ОГС як відповідальної сторони для управління регіональною мережею Офісу омбудсмена"

Термін 14.12.2021 - 29.12.2023

Допомога – 3 998 239 грн

Посольство США в Україні

Проект «Правове виховання української молоді та захист персональних даних»

Термін 01.05.2023 - 30.04.2024

Допомога – 3 129 135, 50 грн

